

Κοινού 1.3

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Γ' ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ

Ταχ. Διεύθυνση : Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας : 10187 Αθήνα
Πληροφορίες : Σ. Χατζηχαραλάμπος
Τηλέφωνο : 2132161623
Αριθμ. φαξ : 2132161919
E-mail : pfy3@moh.gov.gr

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 11/10/2018

Αριθ. Πρωτ.: Γ1γ/ΓΦ3.3,13,18Ζ
ΦΑΥ4,6(2018)/Γ.Π.οικ. 78038

ΠΡΟΣ: ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ
ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

ΘΕΜΑ : «Ανάπτυξη - υλοποίηση από το Υπουργείο Υγείας δράσεων και παρεμβάσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης του μαθητικού πληθυσμού στο πλαίσιο της Αγωγής Υγείας σε Εθνικό Επίπεδο, για το σχολικό έτος 2018 - 2019»

- Σχετ.:**
1. Το αρ. πρωτ. Γ1γ/ΓΦ3.3,13,18ΦΑΥ4,6 /Γ.Π.οικ. 89548/04-12-2017 (ΑΔΑ: ΩΙ8Θ465ΦΥΟ-7Ν9) έγγραφο της Δ/σης Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
  2. Το αρ. πρωτ. Γ1γ/Γ.Φ.3.3,13,18Ζ ΦΑΥ4,6 (2018)/Γ.Π.25152/13-04-2018 (ΑΔΑ: 7ΝΦ4465ΦΥΟ-ΜΩΛ) έγγραφο της Δ/σης Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
  3. Το αρ. πρωτ. Γ1γ/Γ.Φ.3.3,13,18Ζ ΦΑΥ4,6 (2018) /Γ.Π.οικ.38447/17-5-2018 έγγραφο της Δ/σης Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
  4. Το αρ. πρωτ. Γ1γ/Γ.Φ.3.3,13,18ΖΦΑΥ4,6(2018)/Γ.Π.οικ.47082/19-06-2018 έγγραφο της Δ/σης Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
  5. Τα υπ'αρ. πρωτ. α) Φ2.1/157367/Δ7/21-9-2018 (εισ. ΠΦΥ 72849/25-9-2018) και β) Φ2.1/158415/Δ7/24-9-2018 (εισ. ΠΦΥ 72848/25-9-2018) έγγραφα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (ΥΠΠΕΘ)
  6. Το αρ. πρωτ. 24667/27-06-2018 έγγραφο του Οργανισμού κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ).
  7. Το αρ. πρωτ. ΚΥ/2018/685/21-06-2018 έγγραφο του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ).

Η Δ/ση Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, Τμήμα Γ' Ανάπτυξης Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας και Πρόληψης, του Υπουργείου Υγείας, λαμβάνοντας υπόψη τα ως άνω σχετικά, σας ενημερώνει για τον σχεδιασμό της ανάπτυξης και υλοποίησης του **δράσεων και παρεμβάσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης του μαθητικού πληθυσμού στο πλαίσιο της Αγωγής Υγείας σε Εθνικό Επίπεδο για το σχολικό έτος 2018-2019.**

Οι εν λόγω δράσεις και παρεμβάσεις περιέχουν παρουσιάσεις, έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό, το οποίο διαβιβάσθηκε αρμοδίως από το Υπουργείο Υγείας προς το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και εγκρίθηκαν από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (τα αρ. 37/30-8-2018 και 39/6-9-2018 Αποσπάσματα Πρακτικών του Δ.Σ. του Ι.Ε.Π.) και με τα αρ. πρωτ. α) Φ2.1/157367/Δ7/21-9-2018 και β) Φ2.1/158415/Δ7/24-9-2018 έγγραφα του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Οι θεματικοί άξονες με το εγκεκριμένο υλικό είναι οι ακόλουθοι :

A. E-BUG με θέμα :

- i. «Οι μαθητές στη χώρα των μικροβίων»
- ii. «Γνωρίζω και αντιμετωπίζω τα μικρόβια»

B. Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία

Γ. Προαγωγή της Εθελοντικής Αιμοδοσίας

Δ. Αγωγή Στοματικής Υγείας

(Προγενέστερες παρεμβάσεις που επανεγκρίθηκαν)

E. ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ : ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΠΝΟΥ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ E.1: «ΕΛΛΑΔΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΑΠΝΟΥ – SMOKE FREE GREECE »
(ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ)

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ E.2 : «ΚΑΠΝΙΣΜΑ ; ΟΧΙ ΕΜΕΙΣ!» (ΟΚΑΝΑ)

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ E.3 : «ΤΑ ΔΥΝΑΤΑ ΟΧΙ» (4η Υ.Πε. ΘΕΑΓΕΝΕΙΟ Α.Ν.Θ.)

ΣΤ. ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ : ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤ.1 : «Η ΠΥΞΙΔΑ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ» (ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ).

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤ.2 : «Η ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΩΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»
(ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΑΘΗΝΑΣ).

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤ.3 : «ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΧΑΛΑΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΟΝ
ΕΛΕΓΧΟ ΤΟΥ ΣΤΡΕΣ» – (ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΥΓΕΙΑΣ).

Z. ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ : «ΗΛΙΑΚΗ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ»
(ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ & ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ).

**Η. ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ : «ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΑΤΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΡΑΣΗΣ - Σ' ΑΓΑΠΩ...ΣΑΝ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΜΟΥ»** (ΕΘΝΙΚΗ
ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ).

**Θ. ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ : «Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ -
ΚΑΤΑΝΟΩΝΤΑΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΠΑΠΠΟΥ ΚΑΙ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ»**
(ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΡΟΝΤΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΓΗΡΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ).

Ι. ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ : «ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ»

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Ι.1 : «ΑΣΦΑΛΗΣ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ ΓΙΑ ΠΡΟΛΗΨΗ
ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΝΕΡΟ» (ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ).

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Ι.2. : «ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ» (ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ).

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Ι.3. : «ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΠΡΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟ
ΣΧΟΛΕΙΟ» (ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΜΕΣΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ).

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Ι.4. : «ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΗΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ» (ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΑΜΕΣΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ).

**ΙΑ. ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ : «ΠΡΟΛΗΨΗ ΛΟΙΜΩΞΕΩΝ HIV/AIDS,
ΗΠΑΤΙΤΙΔΕΣ»** (ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ -
ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.).

ΙΒ. ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ : «ΥΓΙΗΣ ΣΤΑΣΗ ΣΩΜΑΤΟΣ - ΒΑΔΙΣΗ»
(6^η Υ.Πε. - Γ.Ν.Π.Π. ΚΑΡΑΜΑΝΔΑΝΕΙΟ).

**ΙΓ. ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ : «ΥΓΙΗΣ ΑΝΑΠΝΟΗ - ΑΝΑΠΝΕΩ ΚΑΘΑΡΟ
ΑΕΡΑ»**
(ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ).

(Νέες παρεμβάσεις που εγκρίθηκαν)

Οι ανωτέρω θεματικοί άξονες καθώς και η διαδικασία ανάπτυξης και υλοποίησης αυτών, αναλύονται και παρουσιάζονται ως εξής :

I. ΓΕΝΙΚΑ

α) Με το νόμο 4486/2017 «Μεταρρύθμιση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, επείγουσες ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 115τ Α/7-8-2017), αναμορφώνεται η διάρθρωση των δομών και υπηρεσιών της ΠΦΥ σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, η οργάνωση και ο καθορισμός σχετικών διαδικασιών ανάπτυξης και παροχής φροντίδας υγείας, με προσανατολισμό στην κοινοτική υγεία και στην προαγωγή της υγείας με έμφαση στην πρόληψη και στην αγωγή υγείας, με επίκεντρο τον πολίτη, την οικογένεια, τις ευάλωτες ευπαθείς ομάδες και γενικότερα, την προάσπιση της δημόσιας υγείας.

Επιπλέον στο άρθρο 13, προβλέπεται η συγκρότηση Δικτύων Αγωγής Υγείας και Πρόληψης ανά Υ.Πε. (παρ.2), όπου σκοπό έχουν, μεταξύ άλλων, την οργάνωση, την υποστήριξη και τη συμμετοχή στην προτυποποίηση προγραμμάτων για την σχολική κοινότητα, για το εργασιακό περιβάλλον και για ευπαθείς ομάδες πληθυσμού στην κοινότητα (εδ.γ).

Με την αρ. Γ1α/Γ.Π.οικ. 60083/2-8-2018 (ΑΔΑ: ΨΚΒ7465ΦΥΟ-7ΓΙ) εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας καθορίζονται οι περαιτέρω διαδικασίες.

β) Όλες οι ανωτέρω δράσεις και παρεμβάσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που αναφέρονται σε διάφορους θεματικούς άξονες, στο πλαίσιο της Αγωγής Υγείας για μαθητικό πληθυσμό σε Εθνικό Επίπεδο του Υπουργείου Υγείας, ως φιλοσοφία έχουν τη διαμόρφωση και την εδραίωση κουλτούρας συνεργασίας, συμμετοχής και αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ της σχολικής – μαθητικής κοινότητας (μαθητές/τριες, εκπαιδευτικοί, γονείς) και των Δημόσιων Δομών Παροχής Υπηρεσιών Υγείας στο Ε.Σ.Υ και στην Π.Φ.Υ. (Νοσοκομεία, Ειδικές Μονάδες, Κέντρα Υγείας, Κέντρα Ψυχικής Υγείας, Τ.ΟΜ.Υ, κλπ).

Σκοπός είναι να επιτευχθεί :

1. Η ανάπτυξη ποικίλων παρεμβάσεων στους άξονες της Αγωγής Υγείας και της Πρόληψης σε Σχολικές Μονάδες.
2. Η διασφάλιση υγιούς και ασφαλούς σχολικού και κοινοτικού περιβάλλοντος.
3. Η συμμετοχή (μαθητικής κοινότητας, επαγγελματιών υγείας και φορέων) σε κοινές δράσεις προαγωγής της υγείας στην κοινότητα.
4. Η ενίσχυση αξιών, ιδεών και αρχών που προάγουν την κοινωνική αλληλεγγύη, τον εθελοντισμό και τη συμμετοχή.
5. Η έγκαιρη διάγνωση και παραπομπή σε ποιοτικές υπηρεσίες Π.Φ.Υ.
6. Η προάσπιση και η παρακολούθηση των παιδιών – μαθητών/τριών (Βιβλιάριο Υγείας Παιδιού, Ατομικό Δελτίο Υγείας Μαθητή, Παιδιατρικά Πρωτόκολλα κ.λ.π.).

7. Η ανάπτυξη ολοκληρωμένων και συστηματικών παρεμβάσεων που έχουν συνέχεια, συνέπεια και προοπτική, αξιοποιώντας τη βιωματική και κοινοτική προσέγγιση.

8. Η ενίσχυση στην απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων για την υιοθέτηση υγιεινών συμπεριφορών στο γενικό μαθητικό πληθυσμό, μέσω βασικών αρχών πρωτογενούς πρόληψης και θετικών στάσεων (χωρίς σύνδεση με νοσήματα και συμπτώματα ή με καταστάσεις νοσηρότητας).

II. ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

A. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ, E-BUG με θέμα α) «Οι μαθητές στη χώρα των μικροβίων» και β) «Γνωρίζω και αντιμετωπίζω τα μικρόβια».

1. Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα E-BUG, αποτελεί ένα πανευρωπαϊκό εκπαιδευτικό υλικό για μαθητές/τριες και εκπαιδευτικούς. Περιλαμβάνει θεματικές ενότητες που αφορούν στους μικροοργανισμούς (επιστημονικός όρος) δηλαδή, τα μικρόβια (όρος που χρησιμοποιεί το κοινό), τους βασικούς κανόνες υγιεινής, την ορθή χρήση των αντιβιοτικών και τα εμβόλια.

Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα με θέμα α) «Οι μαθητές στη χώρα των μικροβίων», απευθύνεται στους μαθητές/τριες της Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεως του Δημοτικού Σχολείου, ενώ το πρόγραμμα με θέμα β) «Γνωρίζω και αντιμετωπίζω τα μικρόβια», αφορά σε μαθητές/τριες όλων των τάξεων του Γυμνασίου.

Σκοπός τους είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση της εκπαιδευτικής και μαθητικής κοινότητας για γενικότερα και ειδικότερα θέματα πρόληψης λοιμώξεων, με απώτερο στόχο την αλλαγή συνηθειών και την υιοθέτηση υγιεινών συμπεριφορών και στάσεων ζωής.

2. Όλοι οι προαναφερόμενοι άξονες δύναται να παρουσιάζονται κατά προτεραιότητα από τον/την εκπαιδευτικό της τάξης καθώς και από επαγγελματίες υγείας που εργάζονται κατά προτεραιότητα α) στις Δημόσιες Δομές παροχής υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (Κέντρα Υγείας, Τοπικές Ομάδες Υγείας, κλπ), β) στα Νοσοκομεία του ΕΣΥ (π.χ. Γραφεία Νοσοκομειακών Λοιμώξεων, Υπηρεσίες Πρόληψης και Προαγωγής Υγείας κ.λ.π.), καθώς και γ) σε Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας των Περιφερειών της χώρας, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και τους Υπεύθυνους

Αγωγής Υγείας / Σχολικών Δραστηριοτήτων των οικείων Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης.

Οι παρεμβάσεις – παρουσιάσεις αναπτύσσονται καθ' όλο το σχολικό έτος ενώ κρίνεται απαραίτητο έμφαση να δίνεται στην παρουσίαση των θεματικών ενοτήτων που σχετίζονται με την πρόληψη των λοιμώξεων – ιώσεων και τα σχετικά μέτρα υγιεινής **κατά τον Οκτώβριο έως και Φεβρουάριο λόγω έξαρσης των σχετικών κρουσμάτων στον παιδικό πληθυσμό.**

Επίσης, συνιστάται μεταξύ των παρουσιάσεων (εφ' όσον γίνεται στην ίδια τάξη), να μεσολαβεί διάστημα μίας έως δύο εβδομάδων προκειμένου να ανακύπτουν απορίες και θέματα προς συζήτηση που είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν και να απαντηθούν στο πλαίσιο των επόμενων παρουσιάσεων.

Στην περίπτωση όπου οι παρουσιάσεις διενεργούνται από ιατρούς και επαγγελματίες υγείας, η διάρκεια αυτών δύναται κατά περίπτωση να είναι μία διδακτική ώρα ανά θέμα και ανά τάξη, ενώ προτείνεται η ενοποίηση θεμάτων και επιλογή έως τριών (3) ενοτήτων που θα παρουσιάζονται ανά τάξη.

Το E-BUG αναπτύσσεται αποκλειστικά με το υλικό και τη μεθοδολογία που καθορίζεται από τους φορείς που διαμόρφωσαν την παρέμβαση και κατά συνέπεια, κάθε άλλη διαμόρφωση υλικού – παρουσιάσεων και μεθοδολογίας δεν είναι σύμφωνη με τη φιλοσοφία αυτού, τους όρους που θέτει το Υπουργείο Υγείας και κατ' επέκταση της έγκρισης που χορηγεί το ΥΠ.Π.Ε.Θ./Ι.Ε.Π.

3. Το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα E-BUG τελεί υπό την επιστημονική ευθύνη του τομέα Δημόσιας και Διοικητικής Υγιεινής της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας.

Επισημαίνεται ότι, η χρήση του εν λόγω εκπαιδευτικού υλικού στα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, είχε εγκριθεί αρχικά κατά το σχολικό έτος 2016-2017 και με αντίστοιχη έγκριση για το σχολικό έτος 2017-2018 από το ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Τονίζεται ότι λόγω εξάντλησης των (α) και (β) τευχών του E-BUG, το σχετικό υλικό είναι αναρτημένο στον ιστότοπο www.e-bug.eu, για αξιοποίηση από τους επαγγελματίες υγείας.

Η εν λόγω παρέμβαση έχει εγκριθεί σε Εθνικό Επίπεδο για το σχολικό έτος 2017 – 2018 και έχει εκ νέου εγκριθεί με τα σχετικά (5) έγγραφα του ΥΠ.Π.Ε.Θ. για το σχολικό έτος 2018 – 2019.

Β. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΥΓΕΙΑ».

1. Γενικά

Το Πιλοτικό Δίκτυο Οικογενειακού Προγραμματισμού του Υπουργείου Υγείας, ως έργο μεταξύ άλλων είχε και τη διαμόρφωση κατάλληλου υλικού αγωγής υγείας, επιμόρφωσης, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και πληροφόρησης των επαγγελματιών υγείας, των πολιτών, των οικογενειών τους, των ευπαθών κοινωνικών ομάδων – κατηγοριών πληθυσμού, των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης, των Συλλόγων κλπ, με στόχο την προαγωγή του θεσμού του Οικογενειακού Προγραμματισμού και της Φροντίδας Μητέρας - Παιδιού.

Στο πλαίσιο του εν λόγω Πιλοτικού Δικτύου, οργανώθηκε ομάδα ειδικών Επιστημόνων και Επαγγελματιών Υγείας για τη διαχείριση θεμάτων για δράσεις και παρεμβάσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης στο πλαίσιο Αγωγής Υγείας για τον μαθητικό πληθυσμό για την “**Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία**”, καθώς και για τη διαμόρφωση σχετικού υλικού.

Η ομάδα ως σκοπό είχε να διαπραγματευτεί διάφορα αντικείμενα που σχετίζονται με το περιεχόμενο του Οικογενειακού Προγραμματισμού, που συνδέονται άμεσα με τις ανάγκες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των πολιτών, δίνοντας έμφαση στην πρόληψη, στην ανίχνευση βασικών καταστάσεων υγείας, στην κατάλληλη διαχείριση και παραπομπή σε υπηρεσίες, προσεγγίζοντας διάφορες κατηγορίες και ηλικίες πληθυσμού, δίνοντας έμφαση στους μαθητές και μαθήτριες.

2. Συνεργαζόμενοι φορείς και ειδικότητες επαγγελματιών υγείας

Στην εν λόγω ομάδα εργασίας συμμετείχαν οι ακόλουθοι επιστημονικοί φορείς με εκπροσώπους τους επαγγελματίες υγείας :

- α) Υπουργείο Υγείας, Δ/ση Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, Τμήμα Γ' Ανάπτυξης Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας και Πρόληψης**
- β) Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αρεταίειο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Αθηνών, Β' Μαιευτική & Γυναικολογική Κλινική**
- γ) Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, Δ/ση Κοινωνικής και Αναπτυξιακής Παιδιατρικής**
- δ) Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας (Ε.Σ.Δ.Υ.), Τομέας Δημόσιας και Διοικητικής Υγιεινής**

- ε) ΤΕΙ Αθήνας, Τμήμα Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Υγείας, Κατεύθυνση Κοινωνικής Υγείας (Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής)
- στ) ΤΕΙ Αθήνας, Τμήμα Μαιευτικής (Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής)
- ζ) Μονάδα Υγείας Πατησίων, Περιφερειακό Ιατρείο Πλατείας Αμερικής

Οι ειδικότητες των επαγγελματιών υγείας που συνεργάστηκαν στο πλαίσιο αυτό ήταν παιδίατροι, γυναικολόγοι, ψυχολόγοι, κοινωνικοί επιστήμονες με ειδίκευση στην Αγωγή Υγείας, μαίες/μαιευτές και επισκέπτες/τριες υγείας.

Η χρονική περίοδος κατά την οποία εργάστηκε η ομάδα, ήταν από τον Ιούνιο του 2016 μέχρι και τον Μάιο του 2017.

3. Θεματικές ενότητες παρεμβάσεων

Η εν λόγω υποομάδα εργασίας έδωσε προτεραιότητα στην διαμόρφωση παρουσιάσεων που απευθύνονται σε αγόρια και κορίτσια εφηβικής ηλικίας – μαθητικού πληθυσμού για τις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

- α) «Είμαι έφηβη! Τι μου συμβαίνει;» (Α΄ Γυμνασίου ή και Β΄ Γυμνασίου)
- β) «Είμαι έφηβος! Τι μου συμβαίνει;» (Α΄ Γυμνασίου ή και Β΄ Γυμνασίου)
- γ) «Οι σχέσεις στην εφηβεία - Τα δύο φύλα» (Β΄ Γυμνασίου ή και Γ΄ Γυμνασίου)
- δ) «Σεξουαλική Αγωγή για κορίτσια» (Β΄ Γυμνασίου ή και Γ΄ Γυμνασίου)
- ε) «Σεξουαλική Αγωγή για αγόρια» (Β΄ Γυμνασίου ή και Γ΄ Γυμνασίου)
- στ) «Αντισύλληψη στην εφηβεία» (Α΄ & Β΄ Λυκείου)
- ζ) «Σεξουαλικά Μεταδιδόμενες Λοιμώξεις» (Α΄ & Β΄ Λυκείου)

Ειδικότερα:

- i. Οι προαναφερόμενες θεματικές ενότητες, έχουν σχεδιαστεί ώστε να αναπτυχθούν σε διαφορετικές ηλικίες και διαφορετικές σχολικές τάξεις, προκειμένου να υλοποιηθούν, είτε ως ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο παρεμβάσεων για την προαγωγή της αναπαραγωγικής και της σεξουαλικής υγείας στους εφήβους, είτε ως ένας κύκλος παρεμβάσεων σε τάξεις του Γυμνασίου ή του Λυκείου, είτε ως αυτόνομων δράσεων σε επίπεδο ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό εφ' όσον υπάρχει η δυνατότητα, οι εν λόγω παρεμβάσεις να γίνονται με ολοκληρωμένο χαρακτήρα σε κάθε σχολείο και όχι μεμονωμένα σε κάθε τάξη.

ii. Οι θεματικές ενότητες περιλαμβάνουν παρουσιάσεις (Power point) και συνοδεύονται από κατευθυντήριες συστάσεις για τους επαγγελματίες υγείας, αλλά και για τους εκπαιδευτικούς στον βαθμό που εμπλέκονται κατά περίπτωση.

iii. Οι ανωτέρω θεματικές ενότητες προτείνεται να οργανώνονται και να αναπτύσσονται στα σχολεία με τις ακόλουθες διαδικασίες και εναλλακτικές επιλογές:

➤ Οι θεματικές ενότητες α και β, παρουσιάζονται σε μαθητές/τριες της Α΄ Γυμνασίου κατά κύριο λόγο, ενώ δίδεται η δυνατότητα παρουσίασης και σε μαθητές/τριες της Β΄ Γυμνασίου ως προκαταρκτικές ενότητες (εφ' όσον δεν τους έχουν παρουσιαστεί ως μαθητές/τριες της Α΄ τάξης). Η παρουσίαση των εν λόγω ενοτήτων γίνεται παράλληλα, ξεχωριστά σε κορίτσια και σε αγόρια και με ανάλογο εξοπλισμό παρουσίασης και κατά προτεραιότητα από ομόφυλο εκπαιδευτή και απαιτείται μία διδακτική ώρα ανά τάξη (έως δύο τμήματα).

➤ Η θεματική ενότητα γ παρουσιάζεται αποκλειστικά σε μαθητές/τριες της Β΄ Γυμνασίου ή και της Γ΄ Γυμνασίου, εφ' όσον έχει προηγηθεί η παρουσίαση των θεματικών ενοτήτων α και β (είτε στην Α΄ είτε στην Β΄ Γυμνασίου). Γίνεται από κοινού σε εφήβους κορίτσια και αγόρια σε μία παρουσίαση, σε μία διδακτική ώρα ανά τάξη (έως δύο τμήματα).

➤ Οι θεματικές ενότητες δ και ε, παρουσιάζονται σε μαθητές/τριες της Β΄ Γυμνασίου ή και της Γ΄ Γυμνασίου. Η παρουσίαση των εν λόγω ενοτήτων γίνεται παράλληλα, ξεχωριστά σε κορίτσια και σε αγόρια και με ανάλογο εξοπλισμό παρουσίασης και κατά προτεραιότητα από ομόφυλο εκπαιδευτή και απαιτείται μία διδακτική ώρα ανά τάξη (έως δύο τμήματα).

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να έχει προηγηθεί η παρουσίαση της θεματικής ενότητας γ και αντίστοιχα της α και β, όπως προαναφέρθηκε.

➤ Οι θεματικές ενότητες στ και ζ, δύναται να παρουσιάζονται σε μαθητές/τριες της Α΄ και Β΄ τάξης Λυκείου, είτε μεμονωμένα ανά τάξη, είτε μαζί την ίδια χρονική περίοδο ανά τάξη και από μία διδακτική ώρα ανά τάξη (έως δύο τμήματα).

Επίσης δίδεται η δυνατότητα παρουσίασης της θεματικής ενότητας γ, σε μαθητές Α΄ και Β΄ Λυκείου, εισαγωγικά πριν τις ενότητες στ και ζ.

iv. Όλες οι προαναφερόμενες θεματικές ενότητες, **δύνανται να παρουσιάζονται από** ιατρούς και επαγγελματίες υγείας που εργάζονται κατά προτεραιότητα στις Μονάδες και Υπηρεσίες Οικογενειακού Προγραμματισμού των Νοσοκομείων, στις Δημόσιες Δομές Παροχής Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας του ΕΣΥ (Κέντρα Υγείας, Κέντρα Ψυχικής Υγείας, Τοπικές Μονάδες Υγείας (ΤΟ.Μ.Υ.) κλπ), καθώς και σε άλλες υπηρεσίες Νοσοκομείων του ΕΣΥ (π.χ. Γυναικολογικές, Παιδιατρικές κλινικές, Υπηρεσίες Πρόληψης και Προαγωγής Υγείας κ.λ.π.), καθώς και σε υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας των Περιφερειών της χώρας, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και τους Υπευθύνους Αγωγής Υγείας / Σχολικών Δραστηριοτήτων των οικείων Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης.

Τη θεματική ενότητα γ, δύνανται επίσης να παρουσιάζουν εκπαιδευτικοί και κοινωνικοί επιστήμονες (π.χ. Κοινωνιολόγοι, Ψυχολόγοι κ.λ.π.)

v. Ως **προτεινόμενη περίοδος** για την διενέργεια των παρουσιάσεων των κατά περίπτωση θεματικών ενοτήτων, **ορίζεται ο Δεκέμβριος έως και ο Απρίλιος** κάθε σχολικού έτους, δεδομένου ότι ήδη έχει περάσει σημαντικό διάστημα από την έναρξη αυτού και ότι η εν λόγω περίοδος παρέχει την δυνατότητα ανάπτυξης των θεματικών ενοτήτων, κυρίως για τη Β΄ Γυμνασίου ή για την Α΄ ή την Β΄ Λυκείου. Επίσης, συνιστάται μεταξύ των παρουσιάσεων (εφ' όσον γίνονται στην ίδια τάξη), να μεσολαβεί διάστημα μίας έως δύο εβδομάδων προκειμένου να ανακύπτουν απορίες και θέματα προς συζήτηση που είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν και να απαντηθούν στο πλαίσιο των επόμενων παρουσιάσεων.

vi. **Η διάρκεια των παρουσιάσεων δύνανται κατά περίπτωση να είναι μία διδακτική ώρα ανά θεματική ενότητα, ανά τάξη (έως δύο τμήματα) και να διενεργούνται εντός σχολικού ωραρίου.**

vii. Σε μαθητές/τριες της Α΄ και της Β΄ Λυκείου, μετά την ολοκλήρωση των παρουσιάσεων, να εξετάζεται η **δυνατότητα διενέργειας επισκέψεων** σε Μονάδες και Υπηρεσίες Οικογενειακού Προγραμματισμού για σχετική ενημέρωση, στο πλαίσιο διδακτικών και σχολικών δραστηριοτήτων.

Επισημαίνεται ότι, οι δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την προαγωγή του μητρικού θηλασμού, δεν διενεργούνται σε μαθητικό πληθυσμό, παρά μόνο σε γονείς στο πλαίσιο του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων και των σχετικών για ενήλικες και δεν εντάσσονται στο πλαίσιο του εν λόγω θεματικού άξονα.

Επίσης, σημειώνεται ότι μέχρι ολοκλήρωσης μίας αρχικής περιόδου (περίπου τριών σχολικών ετών) υλοποίησης του εν λόγω θεματικού άξονα στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και στατιστικής – ποιοτικής αξιολόγησης των διαδικασιών και αποτελεσμάτων αυτής, δεν επιτρέπεται η επέκταση της εν λόγω παρέμβασης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση με το ίδιο ή διαφοροποιημένο υλικό (το Υ.Υ. σχεδιάζει μελλοντικές ρυθμίσεις).

Η Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία αναπτύσσεται αποκλειστικά με το υλικό και τη μεθοδολογία που καθορίζεται από τους φορείς που διαμόρφωσαν την παρέμβαση και κατά συνέπεια, κάθε άλλη διαμόρφωση υλικού – παρουσιάσεων και μεθοδολογίας δεν είναι σύμφωνη με τη φιλοσοφία αυτού, τους όρους που θέτει το Υπουργείο Υγείας και κατ' επέκταση της έγκρισης που χορηγεί το ΥΠ.Π.Ε.Θ./Ι.Ε.Π.

Η εν λόγω παρέμβαση έχει εγκριθεί σε Εθνικό Επίπεδο για το σχολικό έτος 2017 – 2018 και έχει εκ νέου εγκριθεί με τα σχετικά (5) έγγραφα του ΥΠ.Π.Ε.Θ. για το σχολικό έτος 2018 – 2019.

Γ. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑΣ

1. Στο πλαίσιο της «ανάπτυξης και οργάνωσης Εθνικού Πιλοτικού Προγράμματος για την ανάπτυξη της Εθελοντικής Αιμοδοσίας», όπως αυτό εγκρίθηκε με το υπ' αριθμ. Γ2γ/οικ 24641/23.03.2018 έγγραφο του Υπουργείου Υγείας, η Διοίκηση του Εθνικού Κέντρου Αιμοδοσίας (Ε.ΚΕ.Α.) σε συνεργασία με τη Δ/ση Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και τη Δ/ση Οργάνωσης και Λειτουργίας Νοσ/κων Μονάδων και Εποπτευόμενων Φορέων του Υπουργείου Υγείας και την Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Εθελοντών Αιμοδοτών (Π.Ο.Σ.Ε.Α.), διαμόρφωσαν έντυπο, οπτικοακουστικό και παιδαγωγικό υλικό για την προαγωγή της εθελοντικής αιμοδοσίας στο πλαίσιο αγωγής υγείας για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του μαθητικού πληθυσμού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε θέματα εθελοντικής προσφοράς αίματος.

2. Το εν λόγω υλικό περιλαμβάνει, παρουσίαση (power point), βίντεο, αφίσες, ενημερωτικά φυλλάδια και παιδαγωγικό υλικό που δύναται να χρησιμοποιηθεί για

δράσεις/παρεμβάσεις αγωγής υγείας σε διαφορετικές ηλικίες και διαφορετικές σχολικές τάξεις.

Ειδικότερα :

α) Παρουσίαση (power point) με τίτλο «**εθελοντική αιμοδοσία**» (μαθητές/τριες ηλικίας 11-18 ετών/Ε', ΣΤ' τάξεις Δημοτικού, Γυμνάσιο, Α', Β' τάξεις Λυκείου)

β) Βίντεο για την ευαισθητοποίηση στην εθελοντική αιμοδοσία, διάρκειας 8 λεπτών και 46 δευτερολέπτων (μαθητές/τριες ηλικίας 11-18 ετών/Ε', ΣΤ' τάξεις Δημοτικού και Γυμνάσιο, Α', Β' Λυκείου)

γ) Φυλλάδιο με τίτλο «**Τι πρέπει να γνωρίζει ο αιμοδότης**» (μαθητές/τριες ηλικίας 11-18 ετών)

δ) Φυλλάδιο με τίτλο «**Μοιράσου τη ζωή. Δώσε Αίμα**» (μαθητές/τριες ηλικίας 11-18 ετών)

ε) Αφίσα με τίτλο «**Μοιράσου τη ζωή. Δώσε αίμα**» (αγόρι),

στ) Αφίσα με τίτλο «**Μοιράσου τη ζωή. Δώσε αίμα**» (κορίτσι),

ζ) Αφίσα με τίτλο «**Εθελοντική Αιμοδοσία, Ζωή και Ελπίδα για τον συνάνθρωπό σου**» (μαθητές/τριες ηλικίας 11-18 ετών)

η) Αφίσα υπό διαμόρφωση για την Παγκόσμια Ημέρα Εθελοντή Αιμοδότη 2018 (μαθητές/τριες 11-18 ετών)

θ) Εκπαιδευτικό υλικό (για μαθητές/τριες Ε',ΣΤ' Δημοτικού και Γυμνασίου/όπως διαμορφώθηκε από την Π.Ο.Σ.Ε.Α.)

ι) Video με τίτλο «be there for someone else» (μαθητές/τριες 11-18 ετών)

ια) Σήμα για την «Αιμοσταλίτσα» (μαθητές/τριες 11-18 ετών)

3. Η προαναφερόμενη θεματική ενότητα **δύναται να παρουσιάζεται από** ιατρούς και επαγγελματίες υγείας που εργάζονται κατά προτεραιότητα στις Υπηρεσίες/Τμήματα/Κέντρα Αιμοδοσίας των Νοσοκομείων του ΕΣΥ, καθώς και στις Δημόσιες Δομές Παροχής Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας του ΕΣΥ, σε συνεργασία με τους προαναφερόμενους φορείς, καθώς και με τους εκπαιδευτικούς και τους Υπευθύνους Αγωγής Υγείας / Σχολικών Δραστηριοτήτων των οικείων Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης.

Προτεινόμενη περίοδος για την διενέργεια των παρουσιάσεων, **ορίζεται όλη η διάρκεια** του σχολικού έτους. Επίσης, συστήνεται καταρχήν η παρουσίαση των βίντεο στην τάξη για την ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών στην εθελοντική αιμοδοσία και σε διάστημα μίας έως δύο εβδομάδων να ακολουθεί η παρουσίαση (power point), προκειμένου να ανακύπτουν θέματα προς συζήτηση που είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν και να απαντηθούν στο πλαίσιο των επόμενων παρουσιάσεων.

Επίσης, προτείνεται οι παρουσιάσεις να πλαισιώνονται από δράσεις ενεργητικής μάθησης βιωματικού χαρακτήρα, όπως π.χ. σκίτσα/ζωγραφική, σύνταξη κειμένου ή μηνυμάτων, αφήγηση ιστοριών από παράλληλη αξιοποίηση εμπειριών στην οικογένεια ή του οικείου περιβάλλοντος, παιχνίδια – δρώμενα, κ.α. Επιπλέον στις παρουσιάσεις σε μαθητές/τριες Γυμνασίου και Λυκείου, δύναται να παρουσιάζουν τη βιωματική τους εμπειρία εθελοντές αιμοδότες σε συνεργασία με τους τοπικού Συλλόγους Αιμοδοτών και των κατά περίπτωση επαγγελματιών υγείας.

Η διάρκεια των παρουσιάσεων δύναται κατά περίπτωση να είναι μία διδακτική ώρα.

4. Οι Μονάδες Υγείας και οι επαγγελματίες υγείας που θα συμμετέχουν στην ανάπτυξη του θεματικού άξονα για την Εθελοντική Αιμοδοσία καλούνται απαραίτητως να συνεργάζονται και να συντονίζονται με τα Κέντρα Αιμοδοσίας των Νοσοκομείων, προκειμένου να σχεδιάζονται και να υλοποιούνται όλες οι προτεινόμενες δράσεις που ακολουθούν την αρχική παρουσίαση. Κρίνεται καθοριστική η συνεργασία με το ΕΚΕΑ σε επίπεδο συντονισμού, τήρησης της μεθοδολογίας, επιμόρφωσης και συλλογής δεδομένων.

Η εν λόγω παρέμβαση έχει εγκριθεί σε Εθνικό Επίπεδο για το σχολικό έτος 2017 – 2018 και έχει εκ νέου εγκριθεί με τα σχετικά (5) έγγραφα του ΥΠ.Π.Ε.Θ. για το σχολικό έτος 2018 – 2019.

Δ. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΑΓΩΓΗ ΣΤΟΜΑΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ»

1. Το πρόγραμμα «Αγωγή Στοματικής Υγείας σε 800 ολόημερα δημοτικά σχολεία και 150 σχολεία απομακρυσμένων περιοχών», υλοποιήθηκε από την Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία με τη συνεργασία των Υπουργείων Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΣΠΑ) 2007-2013.

Το πρόγραμμα στηρίζεται στην ενεργητική μάθηση και έχει ως σκοπό την αλλαγή στάσης και συμπεριφοράς των μαθητών/-τριών, ενισχύοντας την υπευθυνότητα, την επικοινωνία, την αυτοπεποίθηση, την αυτοεκτίμηση, την προσωπικότητα και την ικανότητα του μαθητή/τριας για την υιοθέτηση υγιεινών τρόπων ζωής. Έτσι,

επιδιώκεται η θετική τροποποίηση της συμπεριφοράς των μαθητών/τριών με στόχο την προστασία και την προαγωγή της στοματικής τους υγείας.

Στο πλαίσιο του προγράμματος προβλεπόμενα:

α. Εκπαιδευτικό πρόγραμμα αγωγής στοματικής υγείας, ενταγμένο στο αναμορφωμένο ωρολόγιο πρόγραμμα για τα σχολικά έτη 2011-2012 / 2012-2013.

β. Επίσκεψη οδοντιάτρων στα σχολεία για την ενημέρωση των μαθητών/-τριών και την επίλυση τυχόν αποριών τους, τον έλεγχο της στοματικής τους υγείας και την ενημέρωση των γονέων τους καθώς και τη φθορίωση των δοντιών τους.

2. Το εκπαιδευτικό ενημερωτικό υλικό «Αγωγή Στοματικής Υγείας», κατατίθεται για την αξιοποίησή του σε όλες τις τάξεις της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Νηπιαγωγεία και Δημοτικά) και περιλαμβάνει έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό ως ακολούθως :

A) Υλικό για τους Γονείς και τα Παιδιά

- i. Εκπαιδευτικό cd-rom στο οποίο εμπεριέχονται video, τραγούδια, παιχνίδια, συμβουλές για γερά δόντια (αναρτημένο στον ιστότοπο http://www.geradontia.gr/index.php?mod=content&cid=parents_material)
- ii. Ενημερωτικό φυλλάδιο για τα παιδιά
- iii. Ενημερωτικό φυλλάδιο για τους γονείς
- iv. Δύο αφίσες (Μελισσούλα και Χαρούμενα Παιδάκια)

Το εν λόγω έντυπο ενημερωτικό υλικό (αφίσες και φυλλάδια) έχει ανατυπωθεί από το Υπουργείο Υγείας και είναι διαθέσιμο στους φορείς (κατόπιν σχετικού αιτήματος) για αξιοποίηση για δράσεις σε Σχολικές Μονάδες.

B) Υλικό για τους εκπαιδευτικούς

- i. Εκπαιδευτικό υλικό αγωγής της στοματικής υγείας για μαθητές ηλικίας 9-12 ετών.
- ii. Εκπαιδευτικό εγχειρίδιο με τίτλο «Αγωγή Υγείας - Βασικές Αρχές - Σχεδιασμός Προγράμματος».

3. Η εν λόγω παρέμβαση έχει διττό χαρακτήρα διότι αναπτύσσεται τόσο σε επίπεδο Αγωγής Υγείας (από εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες υγείας για τη φροντίδα των δοντιών και του στόματος), όσο και σε επίπεδο προληπτικής οδοντιατρικής (κλινικός έλεγχος, οδηγίες για γονείς και παραπομπή).

Η εκπαιδευτική παρέμβαση δύναται να υλοποιείται κατά σειρά προτεραιότητας από οδοντιάτρους και επαγγελματίες υγείας που εργάζονται στις Δημόσιες Δομές Παροχής Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας του ΕΣΥ (Κέντρα Υγείας – Τοπικές Μονάδες Υγείας (ΤΟ.Μ.Υ.) κλπ), στις υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας των Περιφερειών της χώρας, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και τους Υπευθύνους Αγωγής Υγείας / Σχολικών Δραστηριοτήτων των οικείων Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης.

Ως προτεινόμενη περίοδος για την διενέργεια των παρεμβάσεων και προληπτικών ελέγχων, ορίζεται όλο το σχολικό έτος.

Η διάρκεια της δράσης δύναται κατά περίπτωση να είναι έως δύο (2) διδακτικές ώρες από οδοντίατρο ή επαγγελματία υγείας, με δυνατότητα εκ παραλλήλου διενέργειας προληπτικών ελέγχων από οδοντίατρο σε διαφορετική αίθουσα και με αξιοποίηση των προτεινόμενων από το Υπουργείο Υγείας σχεδίων πιλοτικών εντύπων καταγραφής (τα οποία απευθύνονται σε δομές του ΕΣΥ).

Προτείνεται η παρέμβαση «Αγωγή Στοματικής Υγείας» να διενεργείται καθολικά στους/στις μαθητές/τριες της Α' και της Β' Δημοτικού, δεδομένου ότι σύμφωνα με το αρ. πρωτ. 810/24-05-2017 έγγραφο της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας είναι κατάλληλο για τους μαθητές/τριες σε όλες τις τάξεις της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και τα Νηπιαγωγεία (για λόγους εδραίωσης υγιεινών συνηθειών και συμπεριφορών).

Επιπρόσθετα, η εν λόγω παρέμβαση δύναται να διεξάγεται και στις υπόλοιπες τάξεις του Δημοτικού με τη συνεργασία των κατά τόπους δομών της Π.Φ.Υ. και των Περιφερειακών Δ/σεων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Η Αγωγή Στοματικής Υγείας αναπτύσσεται αποκλειστικά με το υλικό και τη μεθοδολογία που καθορίζεται από τους φορείς που διαμόρφωσαν την παρέμβαση και κατά συνέπεια, κάθε άλλη διαμόρφωση υλικού – παρουσιάσεων και μεθοδολογίας δεν είναι σύμφωνη με τη φιλοσοφία αυτού, τους όρους που θέτει το Υπουργείο Υγείας και κατ' επέκταση της έγκρισης που χορηγεί το ΥΠ.Π.Ε.Θ./Ι.Ε.Π.

Η εν λόγω παρέμβαση έχει εγκριθεί σε Εθνικό Επίπεδο για το σχολικό έτος 2017 – 2018 και έχει εκ νέου εγκριθεί με τα σχετικά (5) έγγραφα του ΥΠ.Π.Ε.Θ. για το σχολικό έτος 2018 – 2019.

Η παρουσίαση της παρέμβασης και όλο το υλικό που πλαισιώνει το θεματικό άξονα είναι αναρτημένο στο ιστότοπο <http://www.geradontia.gr/>.

Ε. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΠΝΟΥ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ» .

Λαμβάνοντας υπόψη την στρατηγική του Υπουργείου Υγείας σχετικά με πολιτικές που αφορούν στην πρόληψη και στην διαχείριση της χρήσης καπνού, κατατέθηκαν από αρμόδιους φορείς οι ακόλουθες εξειδικευμένες παρεμβάσεις οι οποίες αναπτύσσονται με τη μεθοδολογία και το υλικό που κατατίθεται κατά περίπτωση για υλοποίηση σε μαθητικό πληθυσμό στο πλαίσιο της Αγωγής Υγείας.

Συγκεκριμένα:

- α) οι παρεμβάσεις Ε.1. και Ε.2. υιοθετούνται από το Υπουργείο Υγείας ως προς την ανάπτυξη και αξιοποίησή τους, όπως υλοποιούνται έως σήμερα και όπως έχουν κατατεθεί με ξεχωριστά αιτήματα από τους φορείς τους, με τις ανάλογες προσαρμογές που συστάθηκαν και εγκρίθηκαν από το ΥΠ.Π.Ε.Θ./Ι.Ε.Π.
- β) η παρέμβαση Ε.3. κατατίθεται από τον αρμόδιο φορέα μέσω του Υπουργείου Υγείας και εγκρίθηκε από το ΥΠ.Π.Ε.Θ./Ι.Ε.Π.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Ε.1: «ΕΛΛΑΔΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΑΠΝΟΥ – SMOKE FREE GREECE» (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ).

Σύμφωνα με το από 20-04-2018 έγγραφο της Ελληνικής Αντικαρκινικής Εταιρείας και της υπ' αριθμ. 521ης της 27-03-2018 Συνεδρίασης του Δ.Σ. περί έγκρισης της συνέχισης των δράσεων της παρέμβασης «SMOKE FREE GREECE Ή ΕΛΛΑΔΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΑΠΝΟΥ», υιοθετείται από το Υπουργείο Υγείας η εν λόγω παρέμβαση προκειμένου να αναπτυχθεί στο θεματικό άξονα «ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΠΝΟΥ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ», στο πλαίσιο Αγωγής Υγείας για μαθητικό πληθυσμό σε εθνικό επίπεδο.

Οι παρεμβάσεις απευθύνονται στις τάξεις Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού, Α΄,Β΄,Γ΄ Γυμνασίου και στην Α΄ τάξη Λυκείου, όπου οι μαθητές/τριες ενημερώνονται, ανάλογα με την ηλικία και το γνωστικό τους επίπεδο, σε ομάδες των 30 ατόμων, είτε στο χώρο του σχολείου τους, είτε σε ειδικά διαμορφωμένες αίθουσες του προγράμματος. Οι παρεμβάσεις διαρκούν δύο (2) διδακτικές ώρες. **Η παρέμβαση περιλαμβάνει επίσης ως προαπαιτούμενο, επιμόρφωση εκπαιδευτικών, ιατρών και επαγγελματιών υγείας** (ύστερα από πρόταση διεύρυνσης του Υπουργείου Υγείας) των Δημόσιων Δομών Παροχής Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και Νοσοκομείων

του ΕΣΥ και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας των Περιφερειακών Ενοτήτων, οι οποίοι θα αναπτύξουν τις σχετικές δράσεις στα σχολεία.

Η εν λόγω παρέμβαση έχει εγκριθεί, σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 42/12-10-2017 Πρακτικό του Δ.Σ. του Ι.Ε.Π και το υπ' αριθμ. πρωτ. Φ20.1/196765/Δ2 / 15-11-2017 έγγραφο του ΥΠ.Π.Ε.Θ., για το σχολικό έτος 2017-2018 και έχει κατατεθεί με ξεχωριστό αίτημα από τον φορέα για επανέγκριση, προκειμένου να αναπτυχθεί στο πλαίσιο του θεματικού άξονα ως παρέμβαση που υιοθετείται από το Υπουργείο Υγείας για την πρόληψη της χρήσης καπνού στα σχολεία.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Ε.2 : «ΚΑΠΝΙΣΜΑ ; ΟΧΙ ΕΜΕΙΣ!» (ΟΚΑΝΑ)

Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. πρωτ. 17909/17-5-2018 έγγραφο του Τμήματος Εφαρμογών Πρόληψης της Δ/σης Εφαρμογής Προγραμμάτων του Οργανισμού κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ), περί έγκρισης της συνέχισης της παρέμβασης «ΚΑΠΝΙΣΜΑ; ΟΧΙ ΕΜΕΙΣ!», υιοθετείται από το Υπουργείο Υγείας η εν λόγω παρέμβαση, προκειμένου να αναπτυχθεί στο θεματικό άξονα «ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΠΝΟΥ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ», στο πλαίσιο Αγωγής Υγείας για μαθητικό πληθυσμό σε εθνικό επίπεδο.

Η παρέμβαση έχει χαρακτήρα ολιστικού προγράμματος πρόληψης που στοχεύει στη δημιουργία μιας πολιτικής για την πρόληψη του καπνίσματος στο σχολείο και αξιοποιεί υλικό με τη μορφή ηλεκτρονικού βιβλίου και σχετικές βιωματικές παρουσιάσεις, εντός ή εκτός σχολικού ωραρίου, σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς και γονείς. Το εν λόγω ηλεκτρονικό βιβλίο, περιλαμβάνει ενότητες σχετικά με την έκταση και την μορφολογία του προβλήματος, την πρόληψη και τους στόχους της παρέμβασης, τη μεθοδολογία και την αξιολόγηση και την ανάλυση των εργαστηρίων της κύριας και της ενισχυτικής παρέμβασης, κλπ. Η παρέμβαση απευθύνεται σε μαθητές/τριες των τάξεων Δ', Ε' και ΣΤ' Δημοτικού, εμπλέκει τους γονείς και κηδεμόνες, καθώς και τους εκπαιδευτικούς. Υλοποιείται: α) από τα εξειδικευμένα στελέχη των Κέντρων Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας, τα οποία προέρχονται από τον χώρο των Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών (πχ Ψυχολόγοι, Κοινωνικοί Λειτουργοί, Ψυχίατροι, Κοινωνιολόγοι, Κοινωνικοί Ανθρωπολόγοι, κλπ), β) από εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, οι οποίοι εκπαιδεύονται από τα στελέχη των Κέντρων Πρόληψης και στη συνέχεια εποπτεύονται κατά την εφαρμογή τους και γ) από ιατρούς και επαγγελματίες υγείας των Δημόσιων Δομών Παροχής Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και των Νοσοκομείων του ΕΣΥ και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας των Περιφερειακών Ενοτήτων, με την αντίστοιχη

συνεργασία, κατάρτιση και εποπτεία (προαπαιτείται επιμόρφωση σε συνεργασία με το φορέα).

Η εν λόγω παρέμβαση έχει εγκριθεί, σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 189958/ΓΔ4/24-11-2014 έγγραφο του ΥΠ.Π.Ε.Θ. και έχει κατατεθεί με ξεχωριστό αίτημα από τον φορέα για επανέγκριση, προκειμένου να αναπτυχθεί στο πλαίσιο του θεματικού άξονα ως παρέμβαση που υιοθετείται από το Υπουργείο Υγείας για την πρόληψη της χρήσης καπνού στα σχολεία.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Ε.3 : «ΤΑ ΔΥΝΑΤΑ ΟΧΙ» (4η Υ.Πε. - ΘΕΑΓΕΝΕΙΟ Α.Ν.Θ.)

Σύμφωνα με α) το αρ.πρωτ. 6913/12-04-2018 έγγραφο του Αντικαρκινικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης «ΘΕΑΓΕΝΕΙΟ» και την αρ.πρωτ. 7321/12-04-2018 εισηγητική έκθεση της Διοίκησης του Νοσοκομείου και β) το αρ. πρωτ. 13361/24-04-2018 έγγραφο της 4^{ης} Υγειονομικής Περιφέρειας και της αρ. πρωτ. 15724/19-04-2018 σχετικής εγκριτικής Απόφασης του Διοικητή, έχει κατατεθεί μέσω του Υπουργείου Υγείας και έχει εγκριθεί παρέμβαση από το ΥΠ.Π.Ε.Θ./Ι.Ε.Π., για την ανάπτυξη του θεματικού άξονα ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΠΝΟΥ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ, με θέμα : «ΤΑ ΔΥΝΑΤΑ ΟΧΙ».

Σκοπός της παρέμβασης είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των παιδιών για τους κινδύνους και τις συνέπειες στην υγεία των νόμιμων εξαρτησιογόνων ουσιών, καθώς και η ανάπτυξη προσωπικών δεξιοτήτων άρνησης στις προκλήσεις κινδύνου και σε αρνητικά πρότυπα, όπως είναι η χρήση καπνού.

Η εν λόγω παρέμβαση αξιοποιεί παιδαγωγικό υλικό που περιλαμβάνει α) τεύχος με κατευθυντήριες οδηγίες για εκπαιδευτικούς, με 10 θεματικές ενότητες που ενδεικτικά αναφέρονται, στους «Χαρακτήρες του ΟΧΙ», «Τα ΔΥΝΑΤΑ ΟΧΙ», «Ο κύκλος που δυναμώνει – Αυτοεκτίμηση» κλπ. καθώς και στις τεχνικές ανάπτυξης βιοματικών εργαστηρίων παραμυθιού και κουκλοθέατρου και β) παρουσίαση (power point) βιοματικής εκπαίδευσης όπου παρουσιάζονται οι διαδικασίες και η μεθοδολογία ανάπτυξης και οργάνωσης αυτής.

Η παρέμβαση απευθύνεται σε μαθητές/τριες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Νηπιαγωγείο έως Γ΄ τάξη Δημοτικού) και υλοποιείται εντός σχολικού ωραρίου για περίοδο τουλάχιστον τριών μηνών, διάρκειας από 20 έως 40 ώρες, οι οποίες θα διαχέονται κατά περίπτωση σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών, εντασσόμενη στο διδακτικό έργο στο πλαίσιο της ευέλικτης ζώνης ή ως πρόγραμμα αγωγής υγείας.

Υλοποιείται από τους εκπαιδευτικούς των τάξεων με την προϋπόθεση να έχουν εξειδίκευση σε συναφή προγράμματα πρόληψης εθισμού και εξαρτήσεων στην εκπαίδευση (ΥΠ.Π.Ε.Θ./Ι.Ε.Π.).

Επίσης παρέχεται η δυνατότητα υλοποίησης της παρέμβασης σε γονείς και παιδιά (εκτός σχολικού ωραρίου) από επαγγελματίες υγείας των Δημόσιων Δομών Παροχής Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και Νοσοκομείων του ΕΣΥ και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας των Περιφερειακών Ενοτήτων, που έχουν εμπειρία στη βιοματική προσέγγιση στο πλαίσιο της Αγωγής Υγείας (δεν προαπαιτείται επιμόρφωση).

Το ανωτέρω υλικό έχει παραχθεί ως παραδοτέο στο πλαίσιο Έργου ΕΣΠΑ (2007-2013) με θέμα «Δράσεις Προαγωγής Υγείας Δήμου Παύλου Μελά για την πρόληψη και διακοπή καπνιστικής συνήθειας» και έχει λάβει έγκριση από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής για το σχολικό έτος 2013-2014 με το υπ' αριθμ. πρωτ. 175527/Γ7/19-11-2013 έγγραφο και με έγκριση υλοποίησης για το σχολικό έτος 2018-2019 (σύμφωνα με το σχετ. 5).

Στο πλαίσιο του εν λόγω θεματικού άξονα προτείνεται η αξιοποίηση της παρέμβασης ΙΓ. «ΑΝΑΠΝΕΩ ΚΑΘΑΡΟ ΑΕΡΑ», ως εισαγωγική παρουσίαση στους μαθητές/τριες Δημοτικού και Α' τάξης Γυμνασίου.

ΣΤ. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ».

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤ.1 : «Η ΠΥΞΙΔΑ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ» (ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ).

Σύμφωνα με το αρ. πρωτ. 295/25-04-2018 έγγραφο του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού και της αρ. 43/24-04-2018 σχετικής εγκριτικής Απόφασης του Δ.Σ., έχει κατατεθεί μέσω του Υπουργείου Υγείας και έχει εγκριθεί η παρέμβαση από το ΥΠ.Π.Ε.Θ./Ι.Ε.Π., για την ανάπτυξη του θεματικού άξονα ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ, με θέμα : «Η ΠΥΞΙΔΑ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ».

Σκοπός της παρέμβασης είναι να εκπαιδεύσει τα παιδιά σε δεξιότητες ζωής, ώστε να τα ενδυναμώσει και να τα υποστηρίξει στην καθημερινότητά τους. Είναι ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα κοινωνικής και συναισθηματικής αγωγής που υποστηρίζει

τους μαθητές/τριες διδάσκοντάς τους δεξιότητες ζωής με δομημένο τρόπο, βάσει ερευνητικών δεδομένων και καλών πρακτικών προαγωγής της υγείας στα σχολεία.

Η εν λόγω παρέμβαση περιλαμβάνει το υλικό α) εκπαιδευτικό οδηγό για εκπαιδευτικούς Δημοτικών Σχολείων και β) Τετράδιο Μαθητή, τα οποία αξιοποιούνται στο πλαίσιο επιμορφωτικών σεμιναρίων που απευθύνονται μόνο σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, που οργανώνονται και υλοποιούνται σε συνεργασία με το Ι.Υ.Π.

Η υλοποίηση της παρέμβασης γίνεται στις τάξεις Γ', Δ', Ε', ΣΤ' Δημοτικού, μόνο από επιμορφωμένους εκπαιδευτικούς, καθώς και από ειδικό επιστήμονα του Ι.Υ.Π. που έχει και τον επιστημονικό συντονισμό της παρέμβασης, εντασσόμενη στο διδακτικό έργο στο πλαίσιο της ευέλικτης ζώνης για τις τάξεις Γ' και Δ' και στο πλαίσιο διαθεματικών δραστηριοτήτων ή προγράμματος αγωγής υγείας για τις τάξεις Ε' και ΣΤ.'. Η παρέμβαση έχει διάρκεια περίπου δύο μήνες (οκτώ εβδομάδων).

Η παρέμβαση έχει λάβει έγκριση για το έτος 2017-2018 με το υπ' αρ. Φ14/ΜΚ/225544/7097/Δ1/16-1-2018 έγγραφο του ΥΠ.Π.Ε.Θ. (52/14-12-2017 απόσπασμα πρακτικού του Δ.Σ. του Ι.Ε.Π.) και έγκριση υλοποίησης για το σχολικό έτος 2018-2019 (σύμφωνα με το σχετ. 5).

Υιοθετείται από το Υπουργείο Υγείας, μέσω του σχετικού αιτήματος του Ι.Υ.Π., για πιλοτική εφαρμογή αυτής στην Περιφέρεια Αττικής για το πρώτο από τα δύο σχολικά έτη, ήτοι για το σχολικό έτος 2018-2019, με προοπτική υλοποίησης επιμορφωτικών σεμιναρίων για εκπαιδευτικούς (περίπου 5 - 7), καθώς και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τόσο σε εκπαιδευτικούς, όσο και σε μαθητές/τριες προκειμένου να επεκταθεί σε εθνικό επίπεδο για επόμενα έτη .

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤ.2 : «Η ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΩΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»
(ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΑΘΗΝΑΣ).

Σύμφωνα με α) το αρ.πρωτ. 2039/09-5-2018 έγγραφο του Κέντρου Παιδοψυχικής Υγιεινής και β) το αρ. πρωτ. 25159/24-05-2018 εγκριτικού εγγράφου της 1^{ης} Υγειονομικής Περιφέρειας, έχει κατατεθεί μέσω του Υπουργείου Υγείας και έχει εγκριθεί παρέμβαση από το ΥΠ.Π.Ε.Θ./Ι.Ε.Π., για την ανάπτυξη του θεματικού άξονα ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ, με θέμα : «Η

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΩΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ».

Σκοπός της παρέμβασης είναι, μέσα από την επεξεργασία όψεων της διαφορετικότητας στη σχολική κοινότητα (πολυπολιτισμικότητα, αναπηρία, φύλο, αριστεία, εμφάνιση, κ.α.), να δοθεί έμφαση στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων των μαθητών/τριων (ευελιξία, σεβασμός, ενσυναίσθηση, αμοιβαιότητα, ενημερότητα) σε επίπεδο ατόμου και ομάδας, ώστε να προσεγγίσουν τη διαφορετικότητα με τρόπο που να την αναγνωρίσει και να την εμπεριέξει η σχολική κοινότητα.

Ο στόχος είναι οι Εκπαιδευτικοί να προσομοιώσουν μέσα από βιωματικές ασκήσεις, το πώς διαφορετικοί άνθρωποι με διαφορετική γνώση, προσωπική και οικογενειακή ιστορία, διαφορετική πολιτισμική κληρονομιά, βιώματα, ηλικία, φύλο, διαφορετικές προσδοκίες και επιθυμίες, μπορούν να συναντηθούν, να συνυπάρξουν, να συνδημιουργήσουν.

Η εν λόγω παρέμβαση αξιοποιεί το ακόλουθο υλικό : α) Πρόγραμμα Ημερίδας, β) Παρουσίαση «ΓΛΥΚΑ ΤΟΥ ΚΟΥΤΑΛΙΟΥ» με θέμα : Η Διαφορετικότητα σε μία ενοποιημένη – κοινή βάση», γ) Παρουσίαση «ΓΛΥΚΑ ΤΟΥ ΚΟΥΤΑΛΙΟΥ», Παραμύθι για τη Διαφορετικότητα (οι παρουσιάσεις συνοδεύονται από μουσική επένδυση), δ) βίντεο διάρκειας 1'5'' με θέμα το «Ομικρον» και ε) έντυπο αξιολόγησης από εκπαιδευτικούς της Ημερίδας. Το εν λόγω υλικό αξιοποιείται στο πλαίσιο επιμορφωτικών ημερίδων που απευθύνονται μόνο σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες οργανώνονται και υλοποιούνται σε συνεργασία με το Κέντρο Παιδοψυχικής Υγιεινής Αθηνών, ενώ το υλικό (γ) είναι δυνατό να αξιοποιηθεί για τους μαθητές/τριες Α΄ - Δ΄ τάξεων Δημοτικού.

Η υλοποίηση της παρέμβασης γίνεται σε όλες τις τάξεις Δημοτικού μόνο από επιμορφωμένους εκπαιδευτικούς, καθώς και από ιατρούς και επαγγελματίες ψυχικής υγείας του Κέντρου Παιδοψυχικής Υγιεινής Αθήνας, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και τους Υπεύθυνους Αγωγής Υγείας/Σχολικών Δραστηριοτήτων των οικείων Δ/νσεων Εκπαίδευσης. Έχει διάρκεια δύο ώρες ανά τάξη με διάχυση στην διδακτική ύλη, σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών.

Η παρέμβαση έχει λάβει έγκριση για το έτος 2017-2018 με το υπ' αρ. Φ10α/5061/Δ4/12-1-2018 έγγραφο του ΥΠ.Π.Ε.Θ. (53/20-12-2017 απόσπασμα πρακτικού του Δ.Σ. του Ι.Ε.Π.) και έγκριση υλοποίησης για το σχολικό έτος 2018-2019 (σύμφωνα με το σχετ. 5).

Υιοθετείται από το Υπουργείο Υγείας, μέσω του σχετικού αιτήματος του Κ.Π.Υ.Α., για πιλοτική εφαρμογή αυτής στην Περιφέρεια Αττικής για ένα σχολικό

έτος (2018-2019), με προοπτική υλοποίησης επιμορφωτικών ημερίδων για εκπαιδευτικούς (καταρχήν δύο τον Νοέμβριο 2018 και σχεδιασμό άλλων 4-5), με συμμετοχή έως 130 ατόμων έκαστη, καθώς και με αξιολόγηση αυτών, αλλά και των αποτελεσμάτων τόσο σε εκπαιδευτικούς όσο και σε μαθητές/τριες προκειμένου να επεκταθεί σε εθνικό επίπεδο για επόμενα έτη .

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤ.3 : «ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΧΑΛΑΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΟΥ ΣΤΡΕΣ» – (ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ).

Σύμφωνα με το αρ.πρωτ. οικ. 1502/24-04-2018 έγγραφο της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας, του Τομέα Δημόσιας και Διοικητικής Υγιεινής, έχει κατατεθεί μέσω του Υπουργείου Υγείας και έχει εγκριθεί παρέμβαση από το ΥΠ.Π.Ε.Θ./Ι.Ε.Π., για την ανάπτυξη του θεματικού άξονα ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ, με θέμα : «ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΧΑΛΑΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΟΥ ΣΤΡΕΣ».

Σκοπός της παρέμβασης είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των νέων στις διαδικασίες και στους μηχανισμούς πρόληψης και διαχείρισης τους στρες με υγιείς τρόπους και με εστίαση σε τρεις βασικές τεχνικές χαλάρωσης : διαφραγματική αναπνοή, προοδευτική νευρομυϊκή χαλάρωση και νοερή απεικόνιση. Η παρέμβαση στοχεύει στην κάλυψη της ανάγκης των νέων ατόμων για έλεγχο του στρες που ενοχοποιείται για πλήθος χρονίων νοσημάτων αλλά και για εφηβικές συμπεριφορές υγείας που ενέχουν κίνδυνο για τους εφήβους.

Η εν λόγω παρέμβαση αξιοποιεί υλικό που περιλαμβάνει α) παρουσίαση με τίτλο «Τεχνικές χαλάρωσης για την πρόληψη και τον έλεγχο τους στρες», με αντίστοιχες οδηγίες για εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες υγείας και β) ταινία μικρού μήκους (cartoon) διάρκειας 2'30'' σχετικά με την επίδειξη της τεχνικής της διαφραγματικής αναπνοής, για όλες τις τάξεις Γυμνασίου και Λυκείου.

Την παρέμβαση δύναται να αναπτύσσουν **κατά προτεραιότητα εκπαιδευτικοί Φυσικής Αγωγής καθώς και ιατροί και επαγγελματίες υγείας των Δημόσιων Δομών Παροχής Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και Νοσοκομείων του ΕΣΥ και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας των Περιφερειακών Ενοτήτων. Η παρέμβαση διενεργείται δύο ώρες ανά τάξη εντός σχολικού ωραρίου, δεδομένου της σοβαρότητας του θέματος που απαιτεί εξάσκηση στις τεχνικές και συζήτηση για επίλυση αποριών με τους νέους.**

Ζ. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΛΙΑΚΗ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ «ΕΞΥΠΝΟΙ ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ» (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ & ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ).

Σύμφωνα με το αρ. πρωτ. 262/22-05-2018 έγγραφο της Ελληνικής Δερματολογικής και Αφροδισιολογικής Εταιρείας και της από 10-05-2018 συνεδρίασης του Δ.Σ. για έγκριση της σχετικής παρέμβασης, έχει κατατεθεί μέσω του Υπουργείου Υγείας και έχει εγκριθεί από το ΥΠ.Π.Ε.Θ./Ι.Ε.Π., η ανάπτυξη του θεματικού άξονα/παρέμβασης με θέμα : ΗΛΙΑΚΗ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ «ΕΞΥΠΝΟΙ ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ».

Σκοπός της παρέμβασης είναι η ευαισθητοποίηση και η ενημέρωση παιδιών και νέων σε θέματα αναγνώρισης της ωφέλειας αλλά και των κινδύνων που η ηλιακή ακτινοβολία προκαλεί τόσο στη φύση και στο περιβάλλον, όσο και στον οργανισμό και στο δέρμα. Κατ' επέκταση συμβάλλει στην κατάλληλη λήψη μέτρων πρόληψης και φροντίδας που οι γονείς αλλά και τα παιδιά οφείλουν να λαμβάνουν, ανάλογα με τη χρονική περίοδο και τη δραστηριότητα.

Η εν λόγω παρέμβαση αξιοποιεί υλικό α) παρουσίαση «Η κουκουβάγια που αγαπούσε τον ήλιο» για Δημοτικό (Α',Β',Γ' τάξεις), β) παρουσίαση «Ο Φήλιος μαθαίνει για τον ήλιο» για Δημοτικό (Δ',Ε',ΣΤ' τάξεις), γ) παρουσίαση «Ο Φοίβος μαθαίνει για τον ήλιο» για Γυμνάσιο (όλες οι τάξεις), δ) Δύο (2) αφίσες για παιδιά Δημοτικού και Γυμνασίου αντίστοιχα και ε) ένα τρίπτυχο φυλλάδιο, (με ευθύνη εκτύπωσης και διανομής αυτών από το Υπουργείο Υγείας).

Την παρέμβαση δύναται να αναπτύξουν κατά προτεραιότητα εκπαιδευτικοί καθώς και επαγγελματίες υγείας, νοσηλεύτές/τριες και επισκέπτες/τριες υγείας (όχι ιατροί) των Δημόσιων Δομών Παροχής Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και Νοσοκομείων του ΕΣΥ και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας των Περιφερειακών Ενοτήτων. Η παρέμβαση διενεργείται μία ώρα ανά τάξη εντός σχολικού ωραρίου και κατά προτίμηση την περίοδο από Μάρτιο έως και Ιούνιο (για Δημοτικό) του σχολικού έτους, με την προϋπόθεση να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο μαθημάτων που υπάγονται στις Φυσικές Επιστήμες, συμπεριλαμβανομένης και της Μελέτης Περιβάλλοντος για τις τάξεις Α' έως Δ' Δημοτικού, ανάλογα με τη συνάφεια της εξεταζόμενης ενότητας εκάστου σχετικού μαθήματος με το θέμα της παρέμβασης, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών/τριων.

Η. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΡΑΣΗΣ - Σ' ΑΓΑΠΩ...ΣΑΝ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΜΟΥ» (ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ).

Σύμφωνα με το αρ.πρωτ. οικ. 1501/24-04-2018 έγγραφο της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας, του Τομέα Δημόσιας και Διοικητικής Υγιεινής, έχει κατατεθεί μέσω του Υπουργείου Υγείας και έχει εγκριθεί από το ΥΠ.Π.Ε.Θ./Ι.Ε.Π., η ανάπτυξη του θεματικού άξονα/παρέμβασης με θέμα : «ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΡΑΣΗΣ – Σ' ΑΓΑΠΩ...ΣΑΝ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΜΟΥ».

Σκοπός της παρέμβασης είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση της μαθητικής κοινότητας στους τρόπους υγιεινής, πρόληψης και προστασίας των ματιών από κινδύνους της καθημερινής ζωής. Επίσης, στόχος είναι να ανταποκριθεί στην ανάγκη των παιδιών και των νέων για έλεγχο των παραγόντων που μπορούν να βλάψουν την υγεία των ματιών και τη συνειδητοποίηση της προσωπικής τους ευθύνης για την προστασία τους.

Η εν λόγω παρέμβαση αξιοποιεί υλικό α) παρουσίαση για Δημοτικό (Δ', Ε', ΣΤ' τάξεις), β) παρουσίαση για Γυμνάσιο (όλες οι τάξεις), με αντίστοιχες οδηγίες για εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες υγείας.

Την παρέμβαση δύναται να αναπτύσσουν εκπαιδευτικοί καθώς και ιατροί και επαγγελματίες υγείας των Δημόσιων Δομών Παροχής Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και Νοσοκομείων του ΕΣΥ και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας των Περιφερειακών Ενοτήτων. **Η παρέμβαση διενεργείται μία ώρα ανά τάξη εντός σχολικού ωραρίου.**

Θ. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ :«Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ – ΚΑΤΑΝΟΩΝΤΑΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΠΑΠΠΟΥ ΚΑΙ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ» (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΡΟΝΤΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΓΗΡΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ)

Σύμφωνα με το αρ.πρωτ. 016/30-04-2018 έγγραφο της Ελληνικής Γεροντολογικής και Γηριατρικής Εταιρείας και της αρ. 049/30-04-2018 σχετικής εγκριτικής Απόφασης του Δ.Σ., έχει κατατεθεί μέσω του Υπουργείου Υγείας και έχει